

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29, 00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@minedu.fi

piritta.sarvio@minedu.fi

VN/18706/2020-OKM-1

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 28.8.2020 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista. Lausunto pyydetään toimittamaan ministeriöön viimeistään 21.9.2020.

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Yleistä

Vantaan kaupungin näkökulmasta ehdotus opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen laskentaperusteista on suurimmalta osaltaan hyvä ja perusteltu. Vantaan kaupunki katsoo, että asetuksessa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin kohtiin.

1 luku Opiskelijavuosi

Asetusluonnoksessa on ehdotettu rahoitusosuuksia muutettavaksi pysyvästi vuoden 2020 rahoitusosuuksien mukaisiksi. Vantaan kaupunki katsoo, että ratkaisu on periaatteiltaan hyvä ja toimiva.

Opiskelijavuosien laskentaan liittyvien lomajaksojen laskentatavan muutos vaikuttaa sekä koulutuksen järjestäjien saamaan valtionosuuteen että hallinnollisen työn määrään. Muutoksella on selkeä vaikutus koulutuksen järjestäjien kustannusten kasvuun. Lomajaksojen laskentatavan muutos vaikuttaa koulutuksen järjestäjien saamaan valtionosuuksiin laskevasti verrattuna aikaisempaan ja samalla hallinnolliset kustannukset nousevat. Vantaan kaupungin, ammattiopisto Varian kokoisessa oppilaitoksessa tämä tarkoittaa yli 100 opiskelijan lisäystarvetta, jotta perusrahoituksen määrä saadaan säilytettyä nykyisellä tasolla.

Opiskelijamäärän lisäystarpeella ja opiskelijoiden todellisten opiskelupäivien määrän lisääntymisellä on vaikutus opetushenkilöstön resurssiin. Muutoksen myötä jokaiselle opiskelijalle tulee tehdä merkinnät opiskelijahallintojärjestelmään lomajaksojen osalta erikseen ja tämä lisää koulutuksen järjestäjän hallinnollista työtä. Mikäli tähän laskentatapaan päätetään siirtyä, tämä tulee huomioida valtionosuuden määrässä niin, että tästä aiheutuva lisäresurssitarve korvautuu kokonaan.

2 luku, 2§ Tutkintojen ja muun koulutuksen painokertoimet ja 4§ Tutkintojen ja tutkinnon osien kustannusryhmän määräytyminen

Kustannusryhmien painokertoimien muutoksilla on suora vaikutus koulutuksen järjestämisen talouteen. Kustannusryhmien painokertoimen muutoksilla on vaikutusta siten myös koulutustarjontaan. Esimerkiksi kustannusryhmään 4. kuuluva logistiikan perustutkinnon

kuljetuspalvelujen osaamisalan muutos nykyisestä 1.59 kertoimesta 1.43 kertoimeen vaikuttaa merkittävästi kuljettajakoulutuksen toteuttamisen kannattavuuteen. Tällä on suuri merkitys oppilaitoksille, joissa kuljettajakoulutuksen osuus kokonaiskoulutusvolyymistä on suuri. Myös lentokoneasentajakoulutuksen kustannuksien arvioidaan nousevan johtuen toimintaympäristön muutoksesta ja koulutuksen erityispiirteistä.

Kustannusryhmässä 3 oleva Logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltajan osaamisala tulisi siirtää kustannusryhmään 4. Lentoasemahuoltajien osaamisalalla opiskelijat suorittavat C-ajokorttiluokan ja tämä nostaa koulutuksen kustannuksia merkittävästi. Osaamisalan koulutus on ollut nykyisellä kertoimella kannattamatonta tässä kustannusryhmässä, joka vaikuttaa lentoasemahuoltajien koulutusmääriin.

Vantaan kaupunki pitää valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen painokertoimen nostoa 1,50:n toimivana muutoksena.

2 luku, 5§ Tutkintotyyppien ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen painokertoimet ja 6§ Maksuttoman koulutuksen painokerroin

Pykälässä 5 jää epäselväksi, onko oppisopimuskoulutus rahoituksellisesti samanarvoista kuin muilla koulutustavoilla. Vantaan kaupunki on huolissaan siitä, mikäli oppisopimuskoulutus ei ole samanarvoinen, ei kalliita koulutuksia ole talouden näkökulmasta järkevää toteuttaa oppisopimuskoulutuksena. Lisäksi maksuttoman koulutuksen painokerroin ei ota huomioon alakohtaisia eroja.

2 luku, 9§ Henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen kertoimet

Sekä nykyisen että ehdotetun henkilöstökoulutuksen järjestämisen kertoimet ovat matalia ja tämän vuoksi henkilöstökoulutuksen järjestäminen on haastavaa. Useissa tilanteissa ja yrityksissä henkilöstökoulutuksen järjestäminen on käytännössä mahdotonta. Tämä heikentää erityisesti pienien yritysten mahdollisuuksia kouluttaa henkilöstöä riittävästi. Merkittävä osa yrityksissä tarvittavista koulutuksista ovat sellaisia, joita ei voida toteuttaa tutkintoon johtavana koulutuksena. Vantaan kaupunki katsoo, että painokertoimen tulisi olla selkeästi korkeampi ja rakennettu niin, että eri kokoisilla ja eri toimialoilla toimivilla yrityksillä on yhdenvertainen mahdollisuus kouluttaa henkilöstöään. Henkilöstökoulutuksissa on myös tärkeää pystyä vastaamaan nopeasti yritysten osaamistarvemuutoksiin.

3 luku Opiskelijapalautteen ja työelämäpalautteen kerääminen

Opiskelijapalautteen automatisointi tulee vaikuttamaan vastausmääriin laskevasti. Vantaan kaupunki ehdottaa, että opiskelijapalautteen keräämisen voisi automatisoinnin sijaan toteuttaa manuaalisesti koulutuksen järjestäjän toimesta. Katokorjauskertoimen muutos 70 prosenttiin on hyvä ratkaisu. Työelämäpalautteen käyttöönotto vuonna 2023 ja palautteen automatisointi ovat myös toimivia ratkaisuja.

Lausunnon keskeinen sisältö

Vantaan kaupungin näkökulmasta ehdotus opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen laskentaperusteista on suurimmalta osaltaan hyvä ja perusteltu. Opiskelijavuosien laskentaan liittyvien lomajaksojen laskentatavan muutos vaikuttaa sekä koulutuksen järjestäjien saamaan valtionosuuteen että hallinnollisen työn määrään. Muutoksella on selkeä vaikutus koulutuksen järjestäjien kustannusten kasvuun. Opiskelijamäärän lisäystarpeella ja opiskelijoiden opiskelupäivien määrän lisääntymisellä on vaikutus opetushenkilöstön resurssitarpeeseen. Mikäli tähän järjestelmään päätetään siirtyä, tämä tulee huomioida valtionosuuden määrässä, jotta opiskelijavuoden hinta säilyy ennallaan.

Vantaan kaupunki katsoo, että kustannusryhmän 3. kerrointa ei saa laskea ja että logistiikan perustutkinnon lentoasemahuoltajan osaamisala tulisi siirtää kustannusryhmään 4. Vantaan kaupunki pitää valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen painokertoimen nostoa 1,50:n toimivana muutoksena.

Vantaan kaupunki on huolissaan siitä, että mikäli oppisopimuskoulutus ei ole samanarvoinen, ei kalliita koulutuksia ole talouden näkökulmasta järkevää toteuttaa oppisopimuskoulutuksena. Maksuttoman koulutuksen painokerroin ei ota huomioon alakohtaisia eroja.

Henkilöstökoulutuksen järjestämisen kertoimet ovat matalia ja henkilöstökoulutuksen järjestäminen erittäin haastavaa. Painokertoimen tulisi olla selkeästi korkeampi, jotta pystytään vastaamaan nopeasti yritysten osaamistarvemuutoksiin. Opiskelijapalautteen automatisointi tulee vaikuttamaan vastausmääriin laskevasti. Vaihtoehtoisesti opiskelijapalautteen keräämisen voisi automatisoinnin sijaan toteuttaa manuaalisesti koulutuksen järjestäjän toimesta. Työelämäpalautteen käyttöönotto vuonna 2023 ja palautteen automatisointi ovat toimivia ratkaisuja.